

Závěrečná zpráva projektu specifického výzkumu na rok 2013 – zakázka č. 2118/2013

Název projektu: Fotbalový stadion jako spouštěč rizikového chování mládeže

Specifikace řešitelského týmu

Odpovědný řešitel: PhDr. Josef Kasal, Ph.D.

Student magisterského studia na PdF UHK: Bc. Vladimír Kosina - následné studium Sociální pedagogika ID 25498 č.ú.: 670100-2205816061/6210

Celková částka přidělené dotace: 63.620,- Kč

Stručný popis problematiky řešeného projektu:

Překládaný projekt reaguje na odborné práce z oblasti vlivu prostředí na sociální jednání jednotlivců a skupin a na stále živou problematiku nevhodného chování fotbalových fanoušků na stadionech a v jejich okolí. Projekt vychází z obecného předpokladu, že činy člověka jsou určeny způsobem, jak vnímá a hodnotí prostor.

Prostory fotbalových stadionů a chování aktérů v nich jsou předmětem Oficiálních dokumentů Evropské rady, UEFA a národních fotbalových asociací. Analýza, která je předmětem tohoto projektu, vychází z Rezoluce Evropské rady č. 2002/C-22/01, ve znění novely č. 2006/C-322/01. Tato rezoluce upravuje požadavky na stavebně technické vybavení stadionů první a druhé fotbalové ligy. V oblasti personálního zajištění pořádku na stadionech projekt vychází z dokumentu „UEFA Supporter Liaison Officer Handbook“ (2011) a z interních předpisů, nařízení a doporučení Fotbalové asociace České republiky.

Koncept rizikového chování mládeže vychází z předpokládaných vlivů vnějšího prostředí na utváření vzorců chování a jednání. Pokud se ve vnějším prostředí nacházejí problematické vzorce chování narušující společensky žádoucí socializaci, zvyšuje se riziko jejich osvojení sociálními aktéry. Cílem je potom identifikovat v prostředí rizikové faktory a nalézat cesty k jejich eliminaci. Takovými rizikovými faktory jsou, v rámci řešené problematiky, vybavení stadionů neodpovídající současným požadavkům na edukativní prostředí, nedostatečné připravení aktérů zajišťující provoz stadionů a organizaci sportovních utkání.

Aktivita fotbalových fanoušků nejsou omezeny pouze na samotné fandění. Za přispění fotbalových klubů se fanoušci sdružují do tzv. fanklubů, tedy zájmových skupin se specifickou náplní své činnosti. Prostor fanklubů může, spolu s prostředím stadionů, podstatným způsobem ovlivňovat chování fanoušků během zápasu i po něm. Spoluvytváří celkovou atmosféru na stadionu během fotbalového zápasu, ovlivňuje chování dalších diváků. Interakcemi mezi skupinami fotbalových diváků i jedinci navzájem je vytvářeno specifické sociální a kulturní prostředí. Úkolem analýzy faktorů jednání a typických sociálních interakcí v prostoru fotbalového stadionu je zjistit do jaké míry je toto prostředí prostředím rizikovým. A to výhradně pro mladou generaci, a protože fotbalové násilí je páčáno převážně mladými lidmi, je důležité snažit se porozumět příčinám jejich motivací. Takovým souhrnem příčin může být právě rizikovost prostředí, ve kterém se pohybují.

Cíle projektu:

Cílem projektu je provést analýzu prostředí fotbalových stadionů ve vztahu k případným změnám v jednání, prožívání a vnímání aktérů fotbalového diváctví

Dílčím cílem specifického výzkumu je zjistit zda lze prostředí stadionu identifikovat jako prostředí, pro mladé fotbalové fanoušky, rizikové.

Literatura:

Dryfoos, J. G. *Adolescent at Risk*. New York, Oxford University Press, 1991

Matoušek, O., Kroftová, A. *Mládež a delikvence*. Praha, Portál, 1998

Jessor, R. Risk Behavior in Adolescence, *Journal of adolescent health*, 1991, 12

Kraus, B., Hroncová, J. *Sociální patologie*. Hradec Králové, Gaudeamus, 2007

Labáth, V., a kol. *Riziková mládež*. Praha, SLON, 2001

Širůčková, M. *Primární prevence rizikového chování ve školství*. 1. vyd. Praha, TOGGA, 2010, 30 - 39
Rizikové chování a jeho psychosociální souvislosti.

Postup řešení projektu:

Řešení projektu je zaměřeno na následující aktivity:

1. Poznat specifické požadavky a názory organizací zajišťujících fotbalové aktivity směrem k problematice fotbalového diváctví a řešení problémů diváckého násilí.
2. Seznámit se se strukturou fotbalových klubů a jejich vztahem k diváckým aktivitám.
3. Analyzovat činnost fanouškovských organizací a jejich vztahy s fotbalovými kluby.
4. Seznámit se s názory, náladami a motivacemi fotbalových fanoušků ve vztahu k eliminaci nevhodného chování na stadionech i mimo ně.

Ve spolupráci se studentem magisterského studia byly provedeny dva typy výzkumného šetření. Kvalitativní výzkumné šetření prostřednictvím rozhovorů s činovníky Fotbalové asociace ČR (FAČR), rozhovorů s činovníky vybraných fotbalových klubů 1. a 2. ligy kopané. Dále zúčastněné pozorování chování fanoušků na tribunách během fotbalových zápasů. Kvalitativní výzkumné šetření formou dotazníkového šetření.

Pro identifikaci míry rizikivosti fotbalového prostředí pro mladé fanoušky proběhly konzultace s odborníky na fotbalové násilí a extremismus mládeže doc. Miroslavem Marešem, Ph.D. a PhDr. Josefem Smolíkem, Ph.D.

Získané empirické poznatky byly konfrontovány se současnými názory prezentovanými v odborné literatuře a výsledky jsou součástí vydané monografie a příspěvku na mezinárodní konferenci.

Splnění kontrolovatelných výsledků šetření:

Výsledky výzkumu jsou prezentovány:

- v monografii Kasal, Josef. *Násilí na stadionech jako odraz kultury*, Hradec Králové, Gaudeamus, 2013, ISBN 978-80-7435-362-8
- ve sborníku z mezinárodní konference Sociálie 2013: Kasal, Josef. *Stadión jako symbióza fanoušků a prostředí* In Walancik, Marek; Hroncová, Jolana. *Pedagogika społeczna wobec procesów żywiolowych i zachowań ryzykownych*. Toruń: AKAPIT, 2013. ISBN 978-83-63955-17-5

Přehled realizovaných výdajů:

Výdaje	Plán	Navýšení a přesuny	Skutečnost
Osobní náklady - mzdy	0	12000	15700+5338 (odvody)
Stipendia	5000	0	0
Materiálové náklady	4000	21620	16997
Cestovné	3000	0	0
Tisk odborné knihy	20000	26000	26200
Odměna recenzentům	4000	4000	0
celkem	41000	63 620	64235 - 615 Kč

Datum: 3. 1. 2014

Podpis odpovědného řešitele:
PhDr. Josef Kasal, Ph.D.
Katedra sociální patologie a sociologie
PdF UHK

Přílohy:

1. Vydavatelské údaje monografie.
2. Titulní list Sborníku publikovaného článku.
3. Úvodní pasáž článku ve sborníku
4. Výpis výsledovky z Magionu.